

Haarlem, 13 mei 2014

2014 | 49

Vervolgfragen van de heer J.H. LEEVER (ONH) inzake Noordvleugelprovincie en i.v.m. de notitie van de Nederlands School voor Openbaar Bestuur (NSOB).

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 22 april 2014 door het lid van Provinciale Staten, de heer

J.H. LEEVER (ONH), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

Inleiding:

Wij hebben uw beantwoording op de eerste set vragen over dit onderwerp bestudeerd. Sommige antwoorden kunnen onze goedkeuring krijgen, maar er zijn ook antwoorden, die onbevredigend zijn en daarom weer nieuwe vragen oproepen. Deze aanvullende vragen hebben als onderwerp:

- de rol van de CdK van NH bij dit fusieproces
- de bestuurlijke wanorde die ontstaat door de extra bestuurslaag voor de superprovincies zoals hier de Noordvleugelprovincie
- bestuurlijke reorganisaties zoals bij dit onderwerp aan de orde niet alleen uit laten voeren door de betrokken bestuurders, maar ook andere organisaties daarbij een essentiële rol laten vervullen.

Voor de duidelijkheid hebben we de grafieken met enig commentaar ook bij deze aanvullende vragen weer opgenomen. Wij verwachten op alle vragen een gefundeerd antwoord.

Vragen:

Als we de antwoorden op de vragen 1 t/m 3 bestuderen, trekken we de volgende conclusies:

- N-H heeft geheel op eigen kosten nader onderzoek laten uitvoeren m.b.t. de Noordvleugelprovincie voor een bedrag van € 100.000 (incl. BTW), daarbij geen enkele bijdrage van Flevoland en Utrecht.
- Op de vraag (2b) of Flevoland en Utrecht niet meer geïnteresseerd zijn in een verdere ontwikkeling m.b.t. de fusie, is het antwoord: "Die indruk hebben wij niet". Dit

antwoord is iets meer dan "Wij hebben geen idee", maar het geeft wel weer, dat Noord-Holland geen / weinig interesse heeft voor de standpunten van de andere provincies.

- Het blijft vreemd dat in de notitie NSOB niets te vinden is over Flevoland en Utrecht. Wij kunnen dat alleen verklaren door de reeds bij b. genoemde desinteresse van Noord-Holland voor de standpunten van Flevoland en Utrecht.
- Het is juist dat de motie 5.1 van 14 oktober 2013 het college opriep tot verder overleg met het Rijk over de Noordvleugelprovincie, maar uit deze motie volgt niet dwingend de rol van de CdK zoals hij die speelt.

Vraag 1:

- Bent u het met ons eens gezien het bovenstaande en uitgaande van het feit dat de Noordvleugelprovincie onlosmakelijk en in alle situaties verbonden is met de provincies FL, NH en UT, dat NH in de persoon van de dhr. Remkes zich tot nu toe gemanifesteerd heeft als de alleenvertegenwoordiger van de Noordvleugelprovincie?
- Bent u het ook met ons eens dat deze rol van de CdK dhr. Remkes op gespannen voet staat met het feit dat de CdK niet-direct democratisch is gelegitimeerd?

Bij bestudering van de notitie NSOB vallen een aantal zaken op, twee hiervan willen we hier nog een keer noemen:

- Wat geheel niet aan de orde komt, is het gegeven, dat door een eventuele totstandkoming van de Noordvleugelprovincie er in feite een vierde bestuurslaag bij komt, de bestuurslaag van de superprovincies.
- Ook komt niet aan de orde dat, als gevolg van de wensen van de CdK van NH dhr. Remkes voor de Noordvleugelprovincie vele structuren en organisaties op rijksniveau (bijv. Rijkswaterstaat) uiteen getrokken en opgesplitst moeten worden en wat daarvan

de consequenties zijn, o.a. financieel, omvang ambtelijke formatie, nieuwe overlegstructuren enz.

De Noordvleugelprovincie als vierde bestuurslaag

Hierboven hebben we opgemerkt, dat een eventuele totstandkoming van de Noordvleugelprovincie inhoudt, dat er in feite een vierde bestuurslaag bij komt in Nederland.

Aan de hand van een tweetal grafieken wordt dit gestelde verduidelijkt.

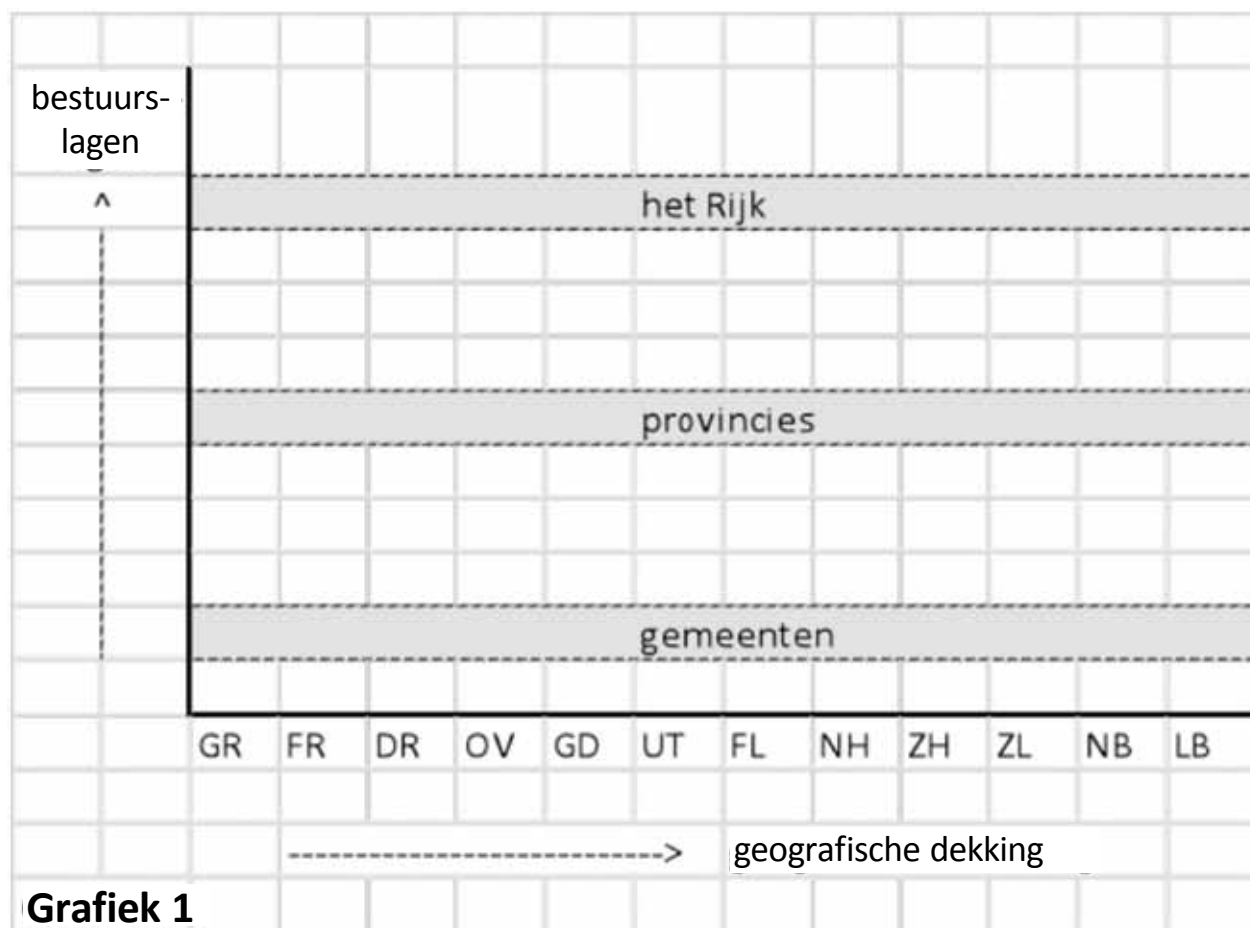
In grafiek 1 zien we de drie bestuurslagen in Nederland. Horizontaal is geografische dekking weergegeven op provincieniveau, dit is binnen het onderwerp van deze schriftelijke vragen relevant. Verticaal zien we de bestuurslagen in oplopende hiërarchie.

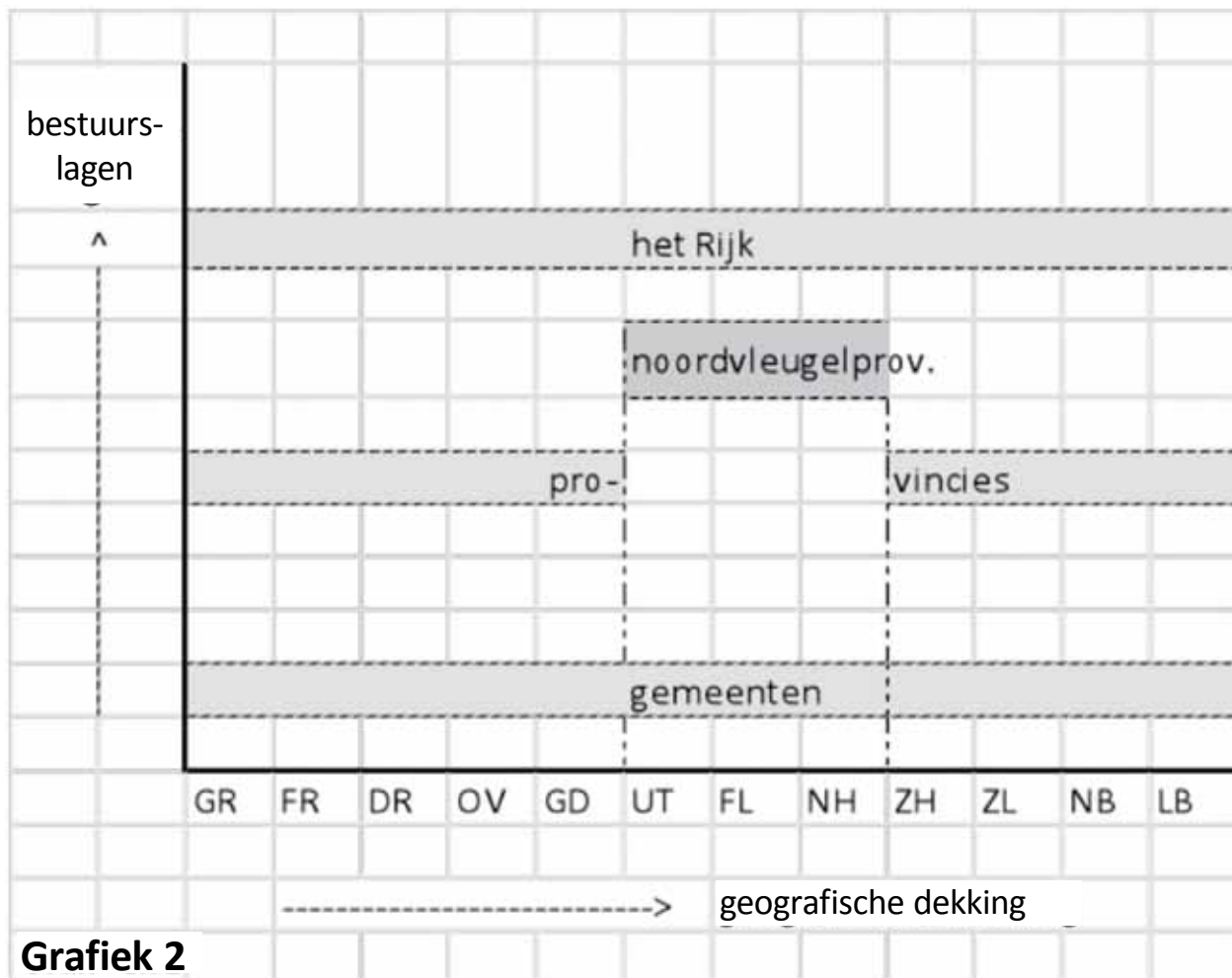
Elke bestuurslaag heeft zijn eigen taken, bevoegdheden, controle en financiering. Binnen een bestuurslaag heeft ieder onderdeel (provincie, gemeente) hetzelfde instrumentarium. We hebben twaalf provincies dus het provinciaal instrumentarium wordt 12x toegepast.

Deze provinciale bestuurslaag blijft aanwezig ook na een eventuele totstandkoming van de Noordvleugelprovincie, daar min. Plasterk gezegd heeft, dat de provincies Friesland, Noord-Brabant en Limburg zelfstandig blijven bestaan, dus geen

12x toepassing van het instrumentarium maar 3x.

Wat gaat er nu veranderen in de grafiek 1, als we daar de Noordvleugelprovincie in opnemen. In grafiek 2 zien we het resultaat. Dit geldt zeker voor de Noordvleugelprovincie van dhr. Remkes.

Grafiek 2

De Noordvleugelprovincie krijgt meer bevoegdheden en komt daarom hiërarchisch hoger in de grafiek dan de provinciale bestuurslaag. Door de komst van de Noordvleugelprovincie zijn ook de geografische dekkingen veranderd. De provinciale bestuurslaag heeft geen betrekking meer op FL, NH en UT en de Noordvleugelprovincie geldt alleen voor FL, NH en UT.

De Noordvleugelprovincie krijgt zijn eigen instrumentarium, controle en financiering net zoals dat geldt voor provincie en gemeente, een nieuwe bestuurslaag ontstaat met zijn eigen ondersteunende ambtelijk formatie bij Rijk en superprovincie. Financieel zal dit extra inzet vereisen en de bestuurlijke drukte neemt toe. Bij één superprovincie, de Noordvleugelprovincie, wordt dit instrumentarium dus 1x toegepast, maar kan bij een nieuwe superprovincie (bijv. de samenvoeging van ZH en ZL) direct opnieuw ingezet worden.

Vraag 2:

- a Bent u het met ons eens dat met de eventuele komst van de Noordvleugelprovincie het bestuurlijk bouwwerk in Nederland (Thorbecke-huis) op een desastreuze manier verbouwd wordt en dat daardoor de financiële

voordelen t.g.v. van de fusering bij lange niet gehaald zullen worden?

- b Bent u het met ons eens, dat als gevolg van de wensen van dhr. Remkes voor de Noordvleugelprovincie (het uiteen trekken van vele structuren en organisaties) de bestuurlijke drukte sterk wordt vergroot met alle negatieve gevolgen van dien?
- c Bent u het met ons eens, dat door het hierboven genoemde onder a. en b. buiten de discussie over de Noordvleugelprovincie te houden de betrokken bestuurders zich onverantwoordelijk gedragen?

De brede context, waarbinnen eventueel de Noordvleugelprovincie tot stand moet komen, ontbreekt in het geheel.

Blijkbaar “vergeten” de bestuurders, die betrokken zijn bij het project Noordvleugelprovincie, alle zaken die eventueel het project negatief kunnen beïnvloeden.

Vraag 3:

- a Bent u het met ons eens, dat gezien de bovenstaande conclusies het niet verstandig is om projecten zoals de Noordvleugelprovincie alleen te laten voorbereiden door bestuurders, maar bij die voorbereiding ook andere deskundige organisaties zoals bijv. een rekenkamer mee te laten doen, niet

- vrijblijvend maar ook met een beslissende stem?
- b Bent u het met ons dat het hierboven gestelde onder a. niet vervuld kan worden door een business-case of welk onderzoek dan ook?
 - c Bent u het met ons eens dat, indien voldoen wordt aan bovenstaande onder a. , dit geen Noordvleugelbeperking is van de rol van Eerste en Tweede Kamer bij de totstandkoming van een superprovincie?

Ons antwoord aan Provinciale Staten luidt als volgt:

Vraag 1.a:

Bent u het met ons eens gezien het bovenstaande en uitgaande van het feit dat de Noordvleugelprovincie onlosmakelijk en in alle situaties verbonden is met de provincies FL, NH en UT, dat NH in de persoon van de dhr. Remkes zich tot nu toe gemanifesteerd heeft als de alleenvertegenwoordiger van de Noordvleugelprovincie?

Antwoord 1.a:

Nee, dat zijn wij niet met u eens. In het proces rondom het kabinetsvoornemen om te komen tot een Noordvleugelprovincie heeft de commissaris, tezamen met de portefeuillehouder Bestuur, binnen de door GS én PS gestelde kaders gehandeld. Telkenmale is de handelwijze van de commissaris en de portefeuillehouder Bestuur afgestemd in het college en, indien nodig en mogelijk, besproken met uw Staten.

Vanuit de provincies Flevoland en Utrecht zijn van meet af aan de respectievelijke commissarissen en portefeuillehouders Bestuur vertegenwoordigd. Het optreden van de heer Remkes is afgestemd met de collega-bestuurders van deze twee provincies.

Vraag 1.b:

Bent u het ook met ons eens dat deze rol van de CdK dhr. Remkes op gespannen voet staat met het feit dat de CdK niet-direct democratisch is gelegitimeerd?

Antwoord 1.b:

Nee. De commissaris mag dan door de Kroon zijn benoemd, hij heeft te allen tijde gehandeld binnen de door GS en PS gestelde kaders. In die zin zijn de activiteiten van de commissaris wel degelijk democratisch gelegitimeerd.

Vraag 2.a:

Bent u het met ons eens dat met de eventuele komst van de Noordvleugelprovincie het bestuurlijk bouwwerk in Nederland (Thorbeckehuis) op een desastreuze manier verbouwd wordt en dat daardoor de financiële voordelen t.g.v. van de fusering bij lange niet gehaald zullen worden?

Antwoord 2.a:

Nee, hetgeen u stelt, onderschrijven wij niet. Zoals wij van meet af aan hebben laten weten, gaan wij een discussie over samenvoeging van de drie provincies niet uit de weg, in de erkenning dat een bestuur als zodanig geen doel is, maar een middel om maatschappelijke vraagstukken democratisch gelegitimeerd te beantwoorden. Indien het kabinetsvoornemen tot fusie van de drie provincies zou beantwoorden aan de door ons college en door uw Staten bekrachtigde uitgangspunten zou de voorgestelde fusie zelfs een goed idee kunnen zijn. Daarbij zou wel aangetoond moeten worden dat de te vormen Noordvleugelprovincie aantoonbaar efficiënter functioneert. De bewijslast daarvoor ligt bij het kabinet. Tot nu toe heeft de minister van BZK ons daar niet van kunnen overtuigen.

Vraag 2.b:

Bent u het met ons eens, dat als gevolg van de wensen van dhr. Remkes voor de Noordvleugelprovincie (het uiteen trekken van vele structuren en organisaties) de bestuurlijke drukte sterk wordt vergroot met alle negatieve gevolgen van dien?

Antwoord 2.b:

Nee. Hetgeen u stelt in uw vraag strookt geenszins met het door ons college -en door uw Staten onderschreven- uitgangspunt dat een fusie van de provincies Flevoland, Utrecht en Noord-Holland zou moeten leiden tot een aantoonbare afname van de bestuurlijke drukte. Overigens merken wij ten overvloede op dat het hier niet gaat om "de wensen van dhr. Remkes", maar die van het college van GS.

Vraag 2.c:

Bent u het met ons eens, dat door het hierboven genoemde onder a. en b. buiten de discussie over de Noordvleugelprovincie te houden de betrokken bestuurders zich onverantwoordelijk gedragen?

Antwoord 2.c:

Nee, zie de beantwoording bij 2a. en 2b.

Vraag 3.a:

Bent u het met ons eens, dat gezien de bovenstaande conclusies het niet verstandig is om projecten zoals de Noordvleugelprovincie alleen te laten voorbereiden door bestuurders, maar bij die voorbereiding ook andere deskundige organisaties zoals bijv. een rekenkamer mee te laten doen, niet vrijblijvend maar ook met een beslissende stem?

Antwoord 3.a:

Nee. Van belang is om onderscheid te maken tussen enerzijds de voorbereiding en anderzijds de besluitvorming. In zichzelf kan het verstandig zijn om deskundige organisaties te vragen hun

expertise in te zetten ter inhoudelijke voorbereiding van bestuurlijke besluitvorming. In die zin wijzen wij op de opdracht aan de NSOB die ons inziens een helder zijlicht heeft laten schijnen over het proces rondom de door het kabinet voorgestane Noordvleugelprovincie.

In ons democratisch bestel kan het echter niet zo zijn dat deskundigen besluiten nemen en daarbij in de plaats treden van volksvertegenwoordigers. Ook een rekenkamer zal de uiteindelijke besluitvorming dienen over te laten aan de volksvertegenwoordiging.

Vraag 3.b:

Bent u het met ons dat het hierboven gestelde onder a. niet vervuld kan worden door een business-case of welk onderzoek dan ook?

Antwoord 3.b:

Nee, zie de beantwoording bij 3a.

Vraag 3.c:

Bent u het met ons eens dat, indien voldaan wordt aan bovenstaande onder a. , dit geen Noordvleugelbeperking is van de rol van Eerste en Tweede Kamer bij de totstandkoming van een superprovincie?

Antwoord 3.c:

Nee, zie de beantwoording bij 3a.